

O NÁVŠTEVE CHRÁMU POČAS EPIDÉMIE¹

Ako sa máme zachovať k nechodeniu do chrámu počas karantény?

Dnes neprebíha žiadne prenasledovanie Cirkvi. Modliť sa nám dnes nezakazujú, naopak, intenzívne nás prosia. Monastiery a chrámy nezatvárajú, len prosia, aby sme ich na krátky čas nenavštevovali, lebo je jasné, že koronavírus je ťažké ochorenie a ľahko prenosný pri blízkom kontakte ľudí. Preto je jasné, že keď sa v chráme ľudia zídu na bohoslužbu, tak ako na hocakom inom verejnom mieste sa môžu ľahko nakaziť alebo niekoho nakaziť. Na akom základe a podľa akého prikázania musí kresťan nutne ísť do chrámu, nepozerajúc na to, že to môže jemu aj iným ľuďom spôsobiť smrť?! Či je chrám jediné miesto, kde sa človek môže prihovárať Bohu?

Mnohí ľudia dosiahli spásu a pritom nemali možnosť navštevovať chrám (napr. ako v dobe prenasledovania). Mnohí askéti do chrámu prichádzali len preto, aby prijali Sväté Dary. Dejiny Cirkvi svedčia, že v stredovekých monastiernoch mnísi počas pôstu nezriedka namiesto častého prebývania v chráme na bohoslužbách odchádzali na miesta bez ľudí (pozri životopis svätej Márie Egypťskej). Tí najhorlivejší kresťania vo všetkých dobách odchádzali do pustatín a lesov, zatvárali sa do jaskýň a skromných kélií, a modlitbou a pôstom dosahovali vysokú duchovnú úroveň. Lebo človeka nezachraňuje chrám ale život podľa prikázaní, modlitba, pokánie. Samého Christa na popravu poslal nie hockto, ale tí najhorlivejší služobníci chrámu a plnitelia Mojžišovho zákona, lebo svojimi skutkami slúžili nie Bohu ale...

Preto výzva duchovných na dočasnú zdržanlivosť a nechodenie do chrámov v regiónoch a miestach, kde vznikla hrozba nákazy koronavírusom, nie je akcia proti Cirkvi a bezohľadné zastrasovanie ľudí s nejakým tajným cieľom, ale skutočná a nevyhnutná reakcia na vážne nebezpečenstvo pre život.

Vzniknutá epidémia je zákonitý následok všeobecného duchovného a morálneho stavu spoločnosti, predovšetkým veriacich, lebo Cirkev je duchovným kvasom spoločnosti. Apoštol upozorňuje: „Čím sa chváľite, nie je dobré. Či neviete, že trochu kvasu prekvasí celú cesto?“² Smrteľne nákazlivá choroba, keď sa nelieči správne, len sa zakrýva, silnie. Musí prepuknúť.

Dnes sa veriacim Božím zámerom naskytla možnosť preveriť ozajstnosť svojej viery. Lebo veľmi často sa znižuje len na jej vonkajšiu formu (občasnú návštevu chrámu, dodržiavanie obradov, predpísané prijatie sviatostí), a nie k jej skutočnému cieľu, čiže uzdraveniu duše vášni od vášni. Všetko to vonkajšie človeka neočisťuje, nezachraňuje, ak chýba to hlavné: život podľa prikázaní, modlitba (nie jej nepozorné čítanie a počúvanie), láska k blíznym skutkami aj srdcom. Svätý Ignác (Brjančaninov) varoval: „Telesná askéza, nesprevádzaná duchovnou, je viac škodlivá, než osožná. Je príčinou neobyčajného úsilia duševných vášni: slávybažnosti, pokrytectva, pýchy, nenávisť, závisť, samolúbosti, namyslenosti“.

O nebezpečenstve takého stavu viery s horkosťou písal: „Navonok sme dobre vyzerajúci: zachovali sme všetky obrady a symbol prvotnej Cirkvi; no toto všetko je mŕtve telo, je v ňom málo života“. Teofan Zatvorník písal: „Dobre hodiny fungujú správne, no kto povie, že je v nich život?“

My sme si za posledné štvrtstoročie natoľko zvykli na komfort kúpať sa v teplej vode všade prístupných bohoslužieb, že keď Pán na nás na krátky čas, pre zjavne jasnú príčinu pustil studenú sprchu, odhalila sa priama neposlušnosť nie len orgánom štátu, hierarchii, no fakticky aj samotnému Bohu, ktorý dopustil nie len epidémiu, ale aj túto svetskú a cirkevnú moc.

¹ <https://alexey-osipov.ru/books-and-publications/stati/poseshchenie-khrama-vo-vremya-koronavirusa/>

² 1Kor 5, 6.

Či Pán nepovedal, že: „*Nebudeš pokúšať Pána, svojho Boha*“³? Či kresťania nevedia, že náhody v živote neexistujú, že všetko sa deje z premúdrej Božej vôle, ktorá pôsobí úplne v zhode s duchovným stavom ľudí, aby sa obrátili a činili pokánie?

Aký je ten stav dnes vidíme na sebe a všade:

- hlboké zosvetštenie kresťanov, ktorí v prvom rade hľadajú nie Božie Kráľovstvo, ale čo budú jesť, čo piť, a čo si oblečú,⁴
- pohanský život veriacich všetkých úrovní, čo každý veľmi dobre vidí na sebe,
- strata modlitby za uzdravenie od hriechov a vášni a jej prevrátenie na svojho druhu magický rituál, s pomocou ktorého je možné dostať všetko prosené.

Svätý Ignác o tom písal: „V dnešnej dobe je veľmi dôležitá potreba skutočnej modlitby, no nepoznajú ju! Nevedia, že musí byť nástrojom a vyjadrením pokánia, no hľadajú potešenia a radosť, seba klamú, a nástrojom, daným na spásu, ubíjajú svoje duše“.

Dnes pred tvárou nastupujúceho nebezpečenstva neslobodno, ignorujúc všetky cirkevné a svetské varovania a tragické správy o tom, čo sa deje v mnohých štátoch sveta, tvrdohlavo chodiť do chrámu. Aký to má následok môžeme vidieť na príklade niektorých monastierov a farností s desiatkami nakazených obyvateľov. Svätý abba Izaiáš Pustovník upozorňoval: „Kto slová Písma chápe a plní svojim rozumom, tvrdohlavo trvá na tom, že práve tak ich treba chápať a plniť, ten nepozná Božiu slávu a bohatstvo“.

Ako sa má veriaci zachovať dnes, keď hrozba COVID-19 reálne existuje?

Nájsť si čas na modlitbu doma, zvlášť v časoch bohoslužieb: alebo si zapnúť prenos bohoslužby, alebo sa vnímavo pomodliť 100 Isusových modlitieb, alebo prečítať akathist, alebo sviatočnú bohoslužbu v deň sviatku, alebo tvorbu hocakého svätého askétu. Teraz máme mnoho možnosti a príležitosti preveriť a posilniť svoju vieru.

Mali by sme pochopiť, že my veriaci sme v dnešnej dobe v svojom duchovnom živote došli do takého stavu, až nám samotný Pán v svojej prozreteľnosti udelil epitímiu a na určitý čas sme odlúčení od prijímania. Samozrejme, našej namyslenosti je ťažké to prijať. Ale ak do seba trochu nazrieme, pochopíme, že dostávame čo sme si skutkami zaslúžili⁵, možno sa potom pokoríme.

³ Lk 4, 12.

⁴ Porovnaj Mt 6, 31-33.

⁵ Lk 23, 41.